

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ป่าชายเลนนับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เป็นผืนป่าที่เชื่อมต่อระหว่างธรรมชาติ น้ำจืดและธรรมชาติน้ำเค็ม นับเป็นระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษแปลกแตกต่างไปจากป่าบก นับแต่พรรณไม้ที่มีระบบราก ลำต้นและผล วิธีชีวิตของสัตว์นานาชนิดที่อยู่บนพื้นที่น้ำกร่อยและมีเวลาน้ำขึ้นน้ำลงทุกวัน นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นคว้า ให้ความรู้ว่ามีผืนป่าชายเลนนั้น มีความหลากหลายทางชีวภาพตั้งแต่ ต้นไม้ที่มีลักษณะพิเศษระบบรากมีส่วนช่วยกรองตะกอน กรวด ทราย ดิน เสริมสร้างแผ่นดินที่ละเอียด อีกทั้งยังช่วยป้องกันคลื่นและกระแสน้ำกัดเซาะแผ่นดินได้ ความอุดมสมบูรณ์และอนุภูมิที่อบอุ่นของดิน น้ำและป่า จึงเป็นถิ่นที่อาศัยหากินของสัตว์ป่านานาชนิดนับจากนก แมลง สัตว์บก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและสัตว์น้ำ ยังเป็นถิ่นอนุบาลไข่ ลูกอ่อน ของสัตว์ทะเลทั้งหลาย นับเป็นดินแดนที่มีห่วงโซ่ชีวิตที่ซับซ้อน นอกจากนี้ความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าชายเลน นับเป็นถิ่นที่เอื้อประโยชน์ต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ใช้ประโยชน์จากต้นไม้ นำไปสร้างที่อยู่อาศัย สร้างพาหนะเพื่อใช้สัญจร (เรือและทำเรือ) สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ และการเผาถ่าน เป็นแหล่งอาหารและสมุนไพร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สรรพสัตว์ในป่าแห่งนี้ ผู้รู้กล่าวขวัญกันว่ามีรสอร่อยอีกด้วย มนุษย์ไม่เพียงแต่ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนเพื่อยังชีพในชีวิตประจำวันเท่านั้น ยังหารายได้สร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสร้างความเจริญให้กับครอบครัวและสังคม

การสร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจประการหนึ่งที่รวมอยู่ในความหลากหลาย คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจบริการ ที่ประกอบด้วยธุรกิจย่อย 5 ธุรกิจ คือ ธุรกิจขนส่งและคมนาคม ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และธุรกิจสินค้าของที่ระลึก ป่าชายเลน นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งหนึ่งที่มีประโยชน์เชิงธุรกิจท่องเที่ยวด้วย นักพัฒนาการท่องเที่ยวได้จัดรูปแบบของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในป่าชายเลนว่าเป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2545 ก, หน้า IV-2, 1 - 2)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) (วรรณภา วงษ์วานิช, 2539, หน้า 75)

ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดชลบุรี พบมากบริเวณชายฝั่งทะเลในท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ ปัจจุบันพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดชลบุรีเหลืออยู่ประมาณ 906 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด มีอยู่บริเวณคลองตำหรุถึงคลองเกลือ เขตอำเภอเมือง มีลักษณะเป็นหย่อมเล็ก ๆ ความสมบูรณ์ของป่าอยู่ในระดับต่ำมาก เนื่องจาก พื้นที่ป่าชายเลนเกือบทั้งหมด อยู่ในความครอบครองของเอกชนเป็นส่วนใหญ่ การใช้ประโยชน์จากที่ดินส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพป่าชายเลนในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ การทำนาเกลือ การทำนาเกลือ การตัดไม้ และการถมพื้นที่ป่าเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัยและบ้านจัดสรร จากสาเหตุดังกล่าวทำให้พื้นที่ป่าชายเลนเกิดความเสื่อมโทรมและลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2543, หน้า 14-15)

ดังนั้น จึงมีความพยายามจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะปกป้องและฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนของจังหวัดชลบุรีให้กลับมาสมบูรณ์เหมือนในอดีต พร้อมทั้งพยายามที่จะจัดตั้งศูนย์การศึกษาป่าชายเลน เพื่อให้ความรู้ในด้านความสำคัญของป่าชายเลนแก่ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน เพราะเหตุว่า ป่าชายเลนของจังหวัดชลบุรีนับว่าเป็นป่าที่อยู่ใกล้ชุมชนมากมีศักยภาพทั้งในด้านให้การศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของป่าชายเลนและการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ หากพื้นที่ได้ถูกพัฒนาและฟื้นฟูถึงขั้นมาตรฐานแล้ว พื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดชลบุรีจะเป็นจุดท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรีอย่างแน่นอน

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนแหล่งสุดท้ายที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด โดยมีพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ ที่ยังไม่มีมีการบุกรุกทำลาย โดยในปี พ.ศ. 2544 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ได้ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแผนแม่บทของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ (พ.ศ. 2541 - 2546) ซึ่งเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2545) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการจัดการที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่มวลมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนแก้ไขปัญหาด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและ

อนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่จะป้องกันและฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนแห่งนี้

ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดชลบุรีจึงได้จัดทำ โครงการและจัดสร้างทางเดินศึกษาธรรมชาติเป็นสะพานไม้ยาว 2,300 เมตร โดยได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นเงินงบประมาณ 18 ล้านบาท ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยในปี พ.ศ. 2546 หลังจากนั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2546 สำนักงานป่าไม้จังหวัดชลบุรีจึงได้จัดทำโครงการ ขอสันับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีและได้งบประมาณ 1.7 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงบริเวณด้านหน้าจัดทำเป็นสวนสุขภาพ และทำราวเชือกสะพานเพื่อป้องกันอันตราย สำหรับผู้ที่เข้าไปศึกษาและท่องเที่ยว ดำเนินการแล้วเสร็จเรียบร้อยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ถือเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติแห่งหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน มีสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ การเดินเที่ยวชมเพื่อศึกษาหาความรู้ หรือเพลิดเพลินกับความสวยงามของพืชพรรณต่าง ๆ ใน ป่าชายเลน เช่น ต้นแสม ต้นโกงกาง และสัตว์ต่าง ๆ เช่น ปลา ปู นก การร่วมทำกิจกรรม การปลูกป่าชายเลน กิจกรรมการดูนก และถ่ายภาพนก นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งความรู้และ แหล่งพักผ่อนของคนเมือง เช่น การพาครอบครัว บุตร หลาน มาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ความสำคัญของป่าชายเลน หรือการมาพักผ่อนออกกำลังกายในช่วงเย็นหลังจากเลิกงาน ซึ่งจาก ความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ และพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งการมีกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) มีความ เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวทั้งในและ นอกจังหวัดชลบุรี

แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากการที่ผู้เกี่ยวข้องกับ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนยังขาดความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบุคลากรที่มีอยู่ไม่ เพียงพอสำหรับการดูแล หรือการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาจาก การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ละเมิดกฎระเบียบต่าง ๆ ของศูนย์ศึกษา เช่น การทิ้งขยะ หรือ การหัก ดึงต้นไม้เล่น หรือการส่งเสียงดังทำให้สัตว์ตื่นตกใจ เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจะต้องเกิดขึ้น เพื่อให้ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(จังหวัดชลบุรี) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และบริการด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี)
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม ลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว และความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี)

สมมติฐานในการวิจัย

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) แตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว และความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ในช่วงระหว่างเดือน มิถุนายน

พ.ศ. 2549 - ตุลาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 21,225 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547, หน้า 117) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

2.1.1.1 เพศ

2.1.1.2 อายุ

2.1.1.3 ระดับการศึกษา

2.1.1.4 อาชีพ

2.1.1.5 รายได้ต่อเดือน

2.1.1.6 สถานภาพสมรส

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว

2.1.2.1 เพื่อความสนุกสนาน/ ผจญภัย

2.1.2.2 เพื่อพักผ่อน/ สัมผัสธรรมชาติ

2.1.2.3 เพื่อศึกษาหาความรู้/ ประสบการณ์

2.1.2.4 เพื่อออกกำลังกาย

2.1.2.5 เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ

2.1.2.6 อื่น ๆ

2.1.3 ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.3.1 ความรู้มาก

2.1.3.2 ความรู้น้อย

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี)

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มิได้สังเกตพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำนั้นจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และผู้อื่นจะสังเกตเห็นการกระทำหรือไม่ก็ตาม เช่น การพูด การเดิน การไต่ขึ้น เป็นต้น
2. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ
 - 2.1 เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
 - 2.2 เดินทางด้วยความสมัครใจ
 - 2.3 เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้
3. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราว และการมาเยือนมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน เพื่อธุรกิจ เพื่อเยี่ยมครอบครัว และเพื่อราชการ
4. พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำที่เป็นการแสดงออกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาและช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น
5. ป่าชายเลน หมายถึง สังคมพืชที่ประกอบด้วยพันธุ์ไม้หลายชนิดหลายตระกูล และเป็นพวกที่มีใบเขียวตลอดปี ซึ่งมีลักษณะทางสรีรวิทยาและความต้องการสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกัน และเป็นกลุ่มสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณปากอ่าว ชายฝั่งทะเลเขตร้อน ซึ่งประกอบด้วยพันธุ์ไม้สกุลโกงกางเป็นไม้สำคัญและมีไม้ตระกูลอื่นปะปนอยู่บ้าง
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
7. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด
8. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทาง การท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรม

ไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด ในขณะเดียวกัน
คุณภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจะต้องดีขึ้น ถึงแม้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

9. เพศ หมายถึง เพศของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและ
อนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ประกอบด้วย เพศชาย และเพศหญิง

10. อายุ หมายถึง อายุของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและ
อนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น 5 ระดับ ได้แก่
ต่ำกว่า 20 ปี 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป

11. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น
3 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

12. อาชีพ หมายถึง อาชีพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น
7 ประเภท ได้แก่ นักเรียน/ นักศึกษา ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของธุรกิจ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน เกษียน และอื่น ๆ (รับจ้าง และลูกจ้างชั่วคราว)

13. รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น
6 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท 10,001 - 15,000 บาท
15,001 - 20,000 บาท 20,001 - 25,000 บาท และมากกว่า 25,000 บาท

14. สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น
3 ประเภท ได้แก่ โสด สมรส/ อยู่ด้วยกัน และหม้าย/ หย่าร้าง/แยกกันอยู่

15. วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว หมายถึง วัตถุประสงค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกเป็น
6 ประเภท ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน/ ผจญภัย เพื่อพักผ่อน/ สัมผัสธรรมชาติ
เพื่อศึกษาหาความรู้/ ประสบการณ์ เพื่อออกกำลังกาย เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และอื่น ๆ
(ถ่ายภาพนก)

16. ความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว จำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความรู้มาก และความรู้น้อย